

K problematice úprav výtahů

(Stanovisko odboru stavebního řádu MMR ze dne 3. 12. 2003
s doplněním ze dne 2. 4. 2004 a 25. 5. 2004)

V souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie se množí dotazy týkající se změn výtahů, a to zejména v bytových domech. K tomu bylo sděleno toto stanovisko:

U výtahů uvedených na trh před 1. 10. 1999 nestanoví žádný právní předpis konkrétní povinnosti k jejich úpravě podle norem EU. Je proto nutné vycházet jen z obecné povinnosti předcházet škodám, přičemž neplnění této povinnosti může mít za následek vznik odpovědnosti za škodu. Zúčastněné osoby (majitel výtahu, správce, servisní firma) by měly provádět veškeré činnosti alespoň v rozsahu podle níže uvedených technických norem ČSN EN 81-80, ČSN 27 4007 a ČSN 27 4011. Základní je preventivní povinnost stanovená v § 415 občanského zákoníku, podle kterého je každý povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí.

Podle § 21 odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, se na stanovené výrobky uvedené na trh před nabytím účinnosti nařízení vlády vydaného podle § 12 odst. 1 **vztahují předpisy platné v době jejich uvedení na trh, pokud právní předpisy výslovně nestanoví jinak.**

Nařízení vlády č. 14/1999 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na výtahy, nabylo účinnosti dnem 1. dubna 1999 (některá ustanovení byla vykonatelná až od 1. 10. 1999). Pro výtahy uvedené na trh po 1. 10. 1999 tedy platilo uvedené nařízení vlády, ve znění nařízení vlády č. 227/1999 Sb., č. 288/2000 Sb. a č. 251/2003 Sb. (část osmá, článek VIII).

Nařízení vlády č. 27/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na výtahy, ve znění nařízení vlády č. 127/2004 Sb. nabylo účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení ČR k Evropské unii v platnost, tj. k 1. 5. 2004; k těmto dnem se zrušilo nařízení vlády č. 14/1999 Sb. v platném znění. Od 1. července 2004 platí nové české technické

normy, které upravují provoz a stav výtahů. Jde o ČSN EN 81-80 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Existující výtahy – Část 80: Předpisy pro zvyšování bezpečnosti existujících výtahů určených pro dopravu osob nebo osob a nákladů, ČSN 27 4007 Bezpečnostní předpisy pro výtahy – Prohlídky a zkoušky výtahů v provozu a ČSN 27 4011 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Podstatné změny výtahů. Pro snazší orientaci je připojena tabulka obsahující přehled změn výtahů, před jejichž realizací je potřebné získat stavební povolení nebo souhlas s ohlášenou stavební úpravou. Uvedené normy mají významně přispět ke zvýšení bezpečnosti výtahů. I když jsou technické normy ze zákona nezávazné, majitel, který neuvede svůj výtah do souladu s těmito normami, popř. nerespektuje upozornění servisní firmy na provedení nutných změn výtahů (odstranění zjištěných provozních rizik), riskuje odpovědnost za škodu v případech škodní události související s provozováním a servisem výtahů.

Dnem 1. 12. 2003 nabyla účinnosti ČSN EN 81-70 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Část 70: Zvláštní úprava výtahů určených pro dopravu osob a osob a nákladů – Přístupnost výtahů včetně osob s omezenou schopností pohybu a orientace. Protože se tato převzatá evropská norma dotýká některých technických požadavků obsažených ve vyhláškách MMR č. 137/1998 Sb. a č. 369/2001 Sb., připravují se opatření k zajištění jejich plné kompatibility.

Článek s názvem „Aktuální pravidla správného provozu výtahů“ (autor Ing. Jan Dvořák – Česká asociace výrobců výtahů) s užitečnými informacemi též pro činnost stavebních úřadů je publikován v časopisu Stavitel 09/2003.

Mezi odbornou i laickou veřejností je nesprávně interpretováno ustanovení § 21 odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, které zní : „Na stanovené výrobky uvedené na trh před nabytím účinnosti nařízení vlády vydaného podle § 12 odst. 1 se vztahují předpisy platné v době jejich uvedení na trh, pokud právní předpisy výslovně nestanoví jinak.“

Toto ustanovení řeší zejména vztah výsledků posuzování shody stanovených výrobků podle zákona č. 22/1997 Sb. k výsledkům povinného hodnocení, schvalování nebo certifikování výrobků podle zákona č. 30/1968 Sb., o státním zkušebnictví, který byl zákonem č. 22/1997 Sb. zcela nahrazen. Zákon č. 30/1968 Sb. se však nevztahoval na výrobky, které nemohly být smontovány do konečného stavu u výrobce.

Problematicku technických požadavků na výtahy upravuje nařízení vlády č.27/2003 Sb., které bylo s účinností od 1.5.2004 novelizováno nařízením vlády č.127/2004 Sb.

Z důvodu aktualizace předchozího výše uvedeného stanoviska uvádíme dále platné technické normy, podle kterých by měly zúčastněné osoby (majitel/provozovatel výtahu, správce, servisní firma) provádět veškeré činnosti související s provozem a servisem výtahů:

- ČSN 27 4002 Bezpečnostní předpisy pro výtahy – Provoz a servis výtahů
účinnost od 1.4.2003,
- ČSN 27 4007 Bezpečnostní předpisy pro výtahy – Prohlídky a zkoušky výtahů v provozu
účinnost od 1.7.2004,
- ČSN 27 4011 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Podstatné změny výtahů
účinnost od 1.7.2004,
- ČSN EN 81-70 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů - Část 70: Zvláštní úprava výtahů určených pro dopravu osob a osob a nákladů - Přístupnost výtahů včetně osob s omezenou schopností pohybu a orientace
účinnost od 1.12.2003,
- ČSN EN 81-80 Bezpečnostní předpisy pro konstrukci a montáž výtahů – Existující výtahy – Část 80: Předpisy pro zvyšování bezpečnosti existujících výtahů určených pro dopravu osob nebo osob a nákladů
účinnost od 1.7.2004.

Nejdůležitějším a nejúčinnějším krokem ke zjištění skutečného stavu výtahu ve vztahu k současně platným požadavkům na výtahy určené pro dopravu osob nebo osob a nákladů je provedení inspekční prohlídky třetí nezávislou stranou, tj. akreditovaným inspekčním orgánem typu A podle ČSN EN ISO/IEC 17020 (účinnost od 1.4.2005). Jednoznačným závěrem inspekční prohlídky výtahu určeného k dopravě osob nebo osob a nákladů uvedeného na trh před 1.10.1999 je posouzení provozních rizik a navržení nápravných a ochranných opatření.